

Boekbesprekingen

R. BEKKERS & J. SMITS (red),
Mobiele telecommunicatie: regulering, standaarden, toepassingen.
Deventer, Kluwer Bedrijfsinformatie, 1997, 393 blz.

Ontwikkelingen in telecommunicatie, in casu mobiele communicatie, verlopen sneller dan ooit, zowel technologisch als op het vlak van de toepassingen en de wetgeving. Het is nu precies over deze drie domeinen (de standaarden, de wet en de praktijk) dat *Mobiele telecommunicatie* een actuele stand van zaken wil geven. Om nog beter te kunnen inspelen op de actualiteit verschijnen jaarlijks twee tot drie aanvullende dossiers. Dit zeer helder geschreven boek kan zeker als een standaardwerk worden beschouwd in het domein van de mobiele communicatie.

D.D.G

C. GERAGHTY & D. LUSTED (eds.),
The television studies book.
London, Arnold, 1998, 337 blz.

In tegenstelling tot wat de titel laat vermoeden, is *The television studies book* niet opgevat als een bijbel van televisiestudies. Het domein wordt niet systematisch in kaart gebracht, de aanpak is eerder fragmentarisch. Toch slaagt het boek erin een duidelijk beeld te schetsen van televisiestudies anno 1998, als een multidisciplinaire aanpak met groeiende academische geloofwaardigheid. Enerzijds wordt teruggeblikt op wijzigende tradities en klemtonen, anderzijds wordt vooruitgeblikt naar betekenisvolle evoluties voor de volgende eeuw. Doorheen de bijdragen worden een aantal terugkerende thema's en aandachtspunten in tv-studies (zoals 'flow', de ideologie en 'kwaliteit' van populaire cultuur, tekst ver-

sus publiek, en de rol van sekse en klasse) vanuit verschillende standpunten belicht. Zo komen de spanningen en tegenstellingen binnen tv-studies aan het licht. Een onvermijdelijk neveneffect van deze aanpak is een gebrek aan overkoepelende inzichten. Zeker het laatste deel, waarin specifieke tendensen in tv-studies aan de hand van casestudies worden geïllustreerd, doet om die reden chaotisch aan. Dit euvel wordt echter deels opgevangen door de redactionele inleidingen bij elke bijdrage.

A.Dh.

Y. TASKER,
Working girls: gender and sexuality in popular cinema.
London, Routledge, 1998, 234 blz.

In *Working girls* bestudeert Tasker de representatie van vrouwen in de mainstream cinema van de jaren negentig. Vanuit het begrip 'new Hollywood' bekijkt ze wat er de laatste decennia is veranderd in de filmindustrie, en welke nieuwe rollen vrouwen kunnen spelen. Volgens Tasker is er geen radicale vernieuwing, maar worden vrouwenrollen stilaan getransformeerd. Een dominant beeld voor de jaren negentig vindt Tasker in de parallel tussen werkende vrouwen en hoeren, tussen vrouwelijke arbeid en seksuele activiteit. Verder kijkt ze hoe vrouwen een dubbelzinnige plaats vinden in 'mannelijke' genres als westerns, actiefilms en detectives, en hoe vrouwelijke filmtypes als de *femme fatale* een nieuwe invulling krijgen.

Taskers benadering situeert zich tussen filmstudies, cultural studies en feminisme. De interactie tussen sekse, ras en klasse staat centraal in haar betoog, waarin ze op zoek gaat naar de politiek van populaire cultuur. De sterkte van *Working girls* is het

brede overzicht dat geboden wordt van terugkerende figuren in de voorstelling van vrouwen in de jaren negentig, aan de hand van populaire films als *Pretty Woman* en *Basic Instinct*. Tasker probeert echter het hele spectrum van actiefilm tot melodrama en komedie te behandelen, terwijl niet al haar analyses even overtuigend en goed gestoffeerd zijn.

A.Dh.

M. WAYNE (ed.),
Dissident voices: the politics of television and cultural change.
London, Pluto Press, 1998, 187 blz.

Aan de hand van bijdragen over uiteenlopende genres (van documentaire tot sitcom) en thema's (zoals klasse, gender, seksualiteit en nationaliteit) probeert *Dissident voices* subversieve momenten in televisie te identificeren. Rode draad is de vraag waar precies de progressiviteit van tv gesitueerd dient te worden: bij de producent, in de tekst (vorm of inhoud?), of bij de kijker? De bijdragen beklemtonen deze verschillende aspecten doorheen analyses van concrete tv-programma's. Het eindresultaat is een afwisselend verhaal over de complexe ideologische positie van hedendaagse tv. *Dissident voices* is op die manier coherent, maar tegelijkertijd te veel gebaseerd op specifieke (Britse) cases om een ruim inzicht in de politiek van tv te kunnen bieden.

A.Dh.

P. MARRIS & S. THORNHAM,
Media studies: a reader.
Edinburgh, Edinburgh University Press, 1997, 527 blz.

Een van de oplossingen voor de honger van uitgevers naar nieuwe publicaties is recycling. Oud materiaal wordt uitgegeven in een nieuw kleedje. Bijzonder populair op dit gebied de laatste jaren is de reader: een bloemlezing met excerpten uit bestaande teksten die als cruciaal worden beschouwd voor een bepaald vakdomein. Dit moet de kans bieden aan een grote groep lezers om

op een gemakkelijke manier in contact te komen met de ideeën van de belangrijke auteurs in een studiedomein. De kunde van de 'auteur' ligt dan in het samenstellen van een corpus dat een bepaalde visie (op media studies in dit geval) uitstraalt. In de praktijk is dit echter vaak een hulpmiddel voor salonacademici om met een minimum aan inspanning aan window-dressing te doen. Doordat de excerpten gedecontextualiseerd zijn, gaan diepgang en veelzijdigheid verloren. *Media studies: a reader* is hierop geen uitzondering. In tegenstelling tot wat de brede en algemene titel belooft, wordt in het boek uit het rijke veld van media studies vooral een cultural studies benadering gepresenteerd met een Britse en 'kritische' inslag. De excerpten zijn beperkt en doen hierdoor vaak onrecht aan het oorspronkelijke werk. Eén voorbeeld volstaat: Stuart Hall's invloedrijke ideeën over encoding worden gepresenteerd in een samenvatting van 8,5 blz. Het doet niet alleen afbreuk aan Stuart Hall, het geeft de lezer ook een partieel beeld van zijn ideeën.

H.V.d.B.

A. LANGE,
Statistical Yearbook 1999: film, television, video and new media in Europe.
Strasbourg, European Audiovisual Observatory, 1999, 416 blz.

De 'European Audiovisual Observatory' is een onderzoekseenheid van de Raad van Europa. De vijfde editie van *haar Statistical yearbook* biedt eens te meer een bijzonder grondig overzicht van de audiovisuele media in groter Europa. Het brengt algemene gegevens en gedetailleerde cijfers in overzichtelijke tabellen en grafieken evenals een zekere duiding. Dit alles wordt zowel per land als voor alle onderzochte landen samen aangeboden. Het behandelt zowel de hard- als de software. De focus is op televisie, zowel op het vlak van distributiemiddelen, kanalen als programmatie. Daarnaast wordt ruim aandacht besteed aan film, multimedia, reclame en de audiovisuele industrie. Op deze manier biedt dit jaarboek een ongelofelijke schat aan infor-

matie voor zowel professionelen als onderzoekers. De EAO heeft natuurlijk ook een – interessante – website: www.obs.coe.int.

H.V.d.B.

P. POSTMA & E.J. VAN BEL,
Handboek direct marketing: strategie, praktijk en ontwikkeling.
Alphen a/d Rijn, Samsom, 1999, 424 blz.

Het *Handboek direct marketing* is een ietwat herziene uitgave van het gelijknamige losbladige handboek. In dit zeer toegankelijk geschreven boek worden alle fasen van een direct marketing communicatieproces zowel theoretisch als praktijkgericht uiteengezet. Vanaf de selectie van de individuele consumenten door databasetechnieken tot en met de fulfillment. Er is aandacht voor de 'traditionele' directe media die ingezet worden voor relatiemarketing, namelijk direct mail en telemarketing. Maar ook worden elektronische mailings en direct response reclame kort toegelicht. Tenslotte vergeten de auteurs niet enkele (Nederlandse) juridische en deontologische aspecten te belichten in verband met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van consumenten.

M.W.

P. GRAFTON GREEN & G. POLL (eds.),
Music in film, television and advertising.
Antwerpen, Maklu, 1999, 277 blz.

Op de jaarlijkse in Cannes georganiseerde MIDEEM worden niet alleen contracten afgesloten in de internationale muziekindustrie, maar ook interessante symposia gehouden. Een van dergelijke meetings, georganiseerd door de International Association of Entertainment Lawyers, op de editie 1999, handelde over de auteursrechten die betrekking hebben op muziek bij film, televisie en reclamespots, waarvan de zogeheten synchronisatierechten deel uitmaken. In *Music in film, television and advertising* zijn bijdragen gepubliceerd over deze rechten in het algemeen en de bijhorende contracten, over de maatschappijen die zich

bezighouden met de inning van deze rechten, over de producers, de omroepen, de muziekuiteverers, de artiesten, de adverteerders en de advocaten. Tenslotte wordt er naar de toekomst en het digitale tijdperk geblikt. Wie over deze minder bekende tak van het auteursrecht informatie zoekt heeft een uitstekend vertrekpunt met deze verzameling van uitstekende papers.

G.D.M.

J. HEMELS,
Journalistiek en religie in de actuele cultuurbeleving.
Amsterdam, Otto Cramwinckel Uitgever, 1999, 112 blz.

In *Journalistiek en religie in de actuele cultuurbeleving* wordt het 'geworstel met God' van sommige journalisten toegelicht. Startend bij de vaststelling dat in bepaalde media er een geloofsdiscussie op gang is gekomen, vraagt de auteur zich af of dit een korte mediahype is of indien dit een dynamiek op gang zal brengen die reacties losweekt die dan op hun beurt terug voor nieuws zorgen. Deze vraag illustreert de auteur met concrete voorbeelden uit de media en interessante reflecties.

M.W.

L. TAYLOR & A. WILLIS,
Media studies: texts, institutions and audiences.
Oxford, Blackwell, 1999, 262 blz.

Media studies is gericht op eerstejaars mediastudenten en wil hen vertrouwd maken met het domein van media studies. De ruime titel dekt de lading aangezien dit tekstboek inderdaad een overzicht tracht te geven van het hele veld. De auteurs hebben de hoofdstukken volgens het traditionele zender – boodschap – ontvanger model gegroepeerd en *Media studies* valt dan ook uiteen in drie delen: instituties – teksten – publieken. In ieder deel worden de belangrijkste theorieën en concepten uitgelegd en de belangrijkste onderzoeksbevindingen geïllustreerd. Ieder hoofdstuk wordt afgesloten met

suggesties voor de student voor verdere literatuur en opdrachten. Toegankelijk en met inzicht geschreven, is dit een eenvoudig maar goed handboek.

H.V.d.B.

S. BRUZZI,

Undressing cinema: clothing and identity in the movies

London, Routledge, 1997, 226 blz.

Auteur Stella Bruzzi beschouwt kledij in de film niet als een evident accessoire, maar als een tekensysteem dat een belangrijke bijdrage levert aan de constructie van de identiteiten. Elke variatie in het tekensysteem (in stijl, traditie, kleur, ...) levert dus steeds een andere betekenis op. Bruzzi gewaagt zelfs van een soort dialoog tussen de kostuums en de kijker. Ze legt links tussen cinema, mode, de geschiedenis van kleding, geslacht, machtsverhoudingen psychoanalyse en queer theory. De verschillende aspecten worden vaak zeer gedetailleerd behandeld in drie grote delen: 'dressing up', 'gender' en 'beyond gender'. In een eerste hoofdstuk wordt de band tussen haute couture en cinema uit de doeken gedaan. Hierbij blik Bruzzi geregeld terug op de verrassend rijke geschiedenis van diverse couturiers die voor de filmbusiness werkten, zoals Coco Chanel, Givenchy, Gaultier en Armani. De designs uit verschillende periodes worden vaak met elkaar vergeleken aan de hand van films als *Sabrina*, *Pretty Woman* en het evidente *Prêt-à-Porter*. Even onvermijdelijk is het hoofdstuk over de kostuumfilm waarin de auteur twee groepen van betekenissen aan kledij toeschrijft, waarvan meestal één primeert: enerzijds zijn de kostuums dragers van informatie over de afkomst, de sociale klasse en het tijdperk, anderzijds vertellen ze vaak veel over de emotionele en erotische aspecten van de personages. *Picnic at Hanging Rock*, *The Piano* en *The Age of Innocence* zijn hier de meest geciteerde titels. De kostumering van mannelijke personages heeft de bovenhand als het gaat over de gangsterfilm (bv. *Scar Face*, *Casino*, *Reservoir Dogs*), terwijl ook een hoofdstuk wordt gewijd aan de trots en mannelijkheid

die de kledij van de Blaxploitation films (bv. *Boyz N the Hood*, *New Jack City*) moet uitstralen. Kledij en macht worden door Bruzzi gekoppeld aan de figuur van de moderne femme fatale. Het afsluitend deel benadert de problematiek van sekse en identiteit aan de hand van enkele beschouwingen over travestie en androgynie, waarbij een radicaal onderscheid wordt gemaakt tussen de niet-erotische travestie zoals in *Mrs Doubtfire* en de erotische ambiguïteit van androgyn personages in films als *The Ballad of Little Jo*, *The Crying Game* en *Orlando*.

Elk deel van *Undressing cinema* is doorspekt met talrijke voorbeelden uit grondig geanalyseerde films, maar voor een goede verstaanbaarheid bij de lezer vragen deze wel vaak een degelijke voorkennis van het filmverhaal. Niettemin is het een werk dat ook niet-film freaks met een interesse voor mode en kledij kan boeien.

J.W.